

Speech Boekpresentatie “Woorden Laten Spreken”, door Ike Smitskamp, 13 mei 2009.

“Jippie, een boek!

Mijn punt gaat worden dat ik het niet helemaal alleen heb geschreven, dit boek, maar dat punt ga ik via een omweg bereiken.

Toen ik dit moment voor ogen haalde, schoot mij pardoos een zin te binnen.

Het is een zin van Stéphane Mallarmé, een Franse dichter uit de negentiende eeuw en hij gaat als volgt: “Tout, au monde, existe pour aboutir à un livre”. Alles op de wereld bestaat, om uit te draaien op een boek. Alles op de wereld bestaat, om zijn beslag te krijgen in woorden, als je het iets ruimer neemt. Dat is een grappige gedachte. De dingen drijven zichzelf naar een boek, naar woorden toe, of je wil of niet.

Dezelfde gedachte in een ander jasje kennen we, we zeggen wel: “alles is al een keer gezegd, geschreven, gefotografeerd, geschilderd, ontworpen” en daarmee relativieren, of frustreren, we onze drang naar originaliteit. Maar het leuke van deze zin van Mallarmé is dat hij niet een eindpunt beschrijft ‘iets is al eens gezegd of geschreven’, maar een beginpunt. In de kiem van ons bestaan ligt besloten dat het, of we willen of niet, uit gaat draaien op woorden, op een boek. Sterker nog: als we niet spreken, als we niet presenteren, als we niet schrijven, bestaan we niet. Dus schrappen we ieder dag weer opnieuw ons bestaan bijeen in woorden.

Ik sprak laatst met een chemicus. Hij ging me het begrip equilibrium uitleggen en deed dat in een simpel voorbeeld: “we eten om onszelf bij elkaar te houden, als we niet eten vallen we uit elkaar: equilibrium”. Toen dacht ik, eigenlijk spreken we ook om onszelf bij elkaar te houden. Ons zélf, ons (kleine kring) en ons (grote kring).

Woorden zijn tover.

En het leuke is dat we ons, als we spreken, presenteren of schrijven, richten op het effect van onze woorden op de ander. We willen de ander aanraken met onze woorden, we willen iets verruimen, iets veranderen of juist verankeren in zijn hoofd, maar, en dat is één van de uitgangspunten van mijn boek, uiteindelijk hebben onze woorden misschien net zoveel effect op onszelf. Al was het alleen maar dat we door onze woorden te laten spreken, orde scheppen op zolder onder ons schedeldak.

“Tout, au monde, existe pour aboutir à un livre”.

Ik heb gehoord dat op dit moment 1 miljoen mensen in Nederland aan een boek bezig is, wisten jullie dat?

Wie van jullie heeft zijn bestaan al verankerd in een boek?

Een artikel?

Commentaar?

Column?

Brief?

Dagboeknotities?

Aantekeningen in de kantlijn?

We geven onszelf natuurlijk voortdurend vorm in onze:

Emails

Webmail

Weblog

Websites

Hyves

eKudos

Mylife

We vinden onszelf uit in:

Second life

Sms-en

Msn-en

We twitteren met Maxime Verhagen

We doen aan:

Koffieleut

Borrelpraat

Prietpraat

Vergadertaal

En natuurlijk laten we onze woorden spreken in onze presentaties.

Waarom? Waarom dóen we al die woorden? Waarom behangen we ons universum vol met woorden?

Mallarmé geeft ons het antwoord: om te kunnen bestaan.

To be or not to be, is a question of words.

En daarmee kom bij mijn beginpunt: dat ik dit boek niet alleen geschreven heb. Ik kom uit bij jullie.

Als ik zo naar jullie kijk, zie ik:

De vier sprekers van deze avond: Theo Wubbels, Frans Cappers, Astrid Freriksen. Jullie hebben je alvast van je bestaan verzekerd door je woorden te laten spreken bij deze gelegenheid. Lex Hulsbosch heeft de audio- en videotracks gemaakt van onze sprekende voorbeelden, die ook in het boek behandeld worden. Ik ga jullie daar straks persoonlijk voor bedanken, maar nu een applaus voor allemaal tegelijk.

Ik zie familie en vrienden, jullie hebben belangstelling getoond tijdens het schrijven van het boek of tijdens het ontwerpen van de kaft en ik vind het leuk nu met jullie te vieren dat de woorden ook echt hun weg gevonden hebben tussen deze twee kaften in. Klazinus dank ik voor het faciliteren van het boek en ik wens je veel succes bij het op de markt brengen.

En ik zie veel mensen met wie ik gewerkt heb. Daar wil ik kort iets over zeggen. Als ik leviteer en van een afstand kijk naar onze bijeenkomsten, dan zijn er twee woorden die mij doen tikken en die in al die bijeenkomsten opgeld doen: onmiddellijkheid en inspiratie. Met onmiddellijkheid bedoel ik onmiddellijke aanwezigheid, in het hier en nu zijn, interacteren vanuit ieders kennis en expertise al zoekend naar hoe specifieke inhoud een specifieke vorm kan vinden in woorden. Die onmiddellijke aanwezigheid leidt tot inspiratie en die inspiratie heeft geleid tot dit boek.

Daar ben ik jullie heel dankbaar voor. Ik vind het leuk om jullie een drankje, een hapje en, mede mogelijk gemaakt door de Universiteit Utrecht en het Trimbos Instituut, een boek aan te bieden. Zonder jullie was dit boek er niet geweest, dat klinkt sentimenteel en dat laat ik zo. Maar dit boek is er nu, dit boek bestaat en daarmee bestaan jullie. In dit boek. Dus mocht je ooit twijfelen: 'to be or not to be', pak het boek en het bewijs van je bestaan is geleverd.

En dan wil ik graag eindigen met een op jullie toegespitste variant op Mallarmé en ik zeg niet: "Tout au monde existe..", maar "Vous au monde existez, parce que vous avez abouti à ce livre". Ik dank jullie wel!